

Wioletta Turowska

Katedra Rachunkowości i Controllingu Przedsiębiorstw
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Ewidencja, rozliczanie i skutki rozrachunków przedsiębiorstw rolniczych z tytułu podatku VAT

Wstęp

Podatek VAT stanowi obciążenie finansowe dla większości przedsiębiorstw. Jedynie w sytuacji opodatkowania sprzedaży towarów lub usług stawkami preferencyjnymi, podczas gdy zakupy opodatkowane są stawką podstawową, nadwyżka podatku zostanie zwrócona podatnikowi. W odniesieniu do produktów pochodzących z działalności rolniczej stosowane są preferencyjne stawki podatku VAT, co powoduje, że producenci rolni, będący płatnikami podatku VAT, najczęściej wykazują należności z tytułu podatku VAT, co jest nietypową sytuacją w przedsiębiorstwie prowadzącym działalność pozarolniczą. Zawsze przy stosowaniu do sprzedaży stawki 3% wystąpi nadwyżka podatku naliczonego nad należnym, która zostanie zwrócona podatnikowi¹. Jednak wielu rolników ma wątpliwości dotyczące rozliczania podatku VAT na zasadach ogólnych.

Celem opracowania jest określenie zasad ewidencji i rozliczania podatku VAT oraz wskazanie korzyści finansowych rezygnacji z systemu ryczałtowego rozliczania podatku VAT. Obliczenia oparto na danych przedsiębiorstwa rolnego posiadającego możliwość wyboru sposobu rozliczania VAT. Skutki finansowe wyboru sposobu rozliczania podatku VAT przez rolnika zostały przedstawione w tabelach.

System ewidencyjno-rozliczeniowy podatku VAT dla rolników posiadających prawo wyboru uczestnictwa w systemie podatku VAT

Przepisy ustawy o podatku od towarów i usług wskazują dwie kategorie podmiotów prowadzących działalność rolniczą (art. 2 pkt 19):

---

¹ Poszwa R.: *Zarządzanie podatkami w małej firmie*. Vademecum Menedżera. C.H. Beck, 2007, s. 110.

- 1) rolników ryczałtowych – dokonujących dostawy produktów rolnych pochodzących z własnej działalności rolniczej lub świadczących usługi rolnicze,
- 2) rolników zobowiązanych do prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Rolnik ryczałtowy dokonując sprzedaży wytworzonych przez siebie produktów rolnych korzysta ze zwolnienia z podatku VAT i podlega zryczałtowanemu systemowi rozliczenia tego podatku. Rolnik otrzymuje zryczałtowany zwrot podatku w cenie otrzymanej za sprzedane towary. Zwrot ten stanowi rekompensatę za podatek VAT zapłacony przy zakupie środków do produkcji rolnej. Wysokość zryczałtowanego zwrotu podatku wynosi 6% ceny skupu netto. Rolnik ryczałtowy jest zwolniony z obowiązku:

- prowadzenia ewidencji sprzedaży własnych produktów oraz ewidencji zakupu towarów i usług,
- wystawiania faktur sprzedaży,
- dokonywania zgłoszenia rejestracyjnego,
- składania deklaracji VAT w urzędzie skarbowym (art. 117 ustawy o VAT).

Jedynym obowiązkiem rolnika jest przechowywanie otrzymanych od nabywcy faktur VAT RR przez 5 lat, licząc od końca roku, w którym faktury te wystawiono. System ryczałtowy został więc stworzony w celu odciążenia rolników od obowiązków ewidencyjnych i rozliczeń podatkowych z urzędem skarbowym². Czy obowiązki te są aż tak skomplikowane, aby rolnikowi nie opłacało się zrezygnować z ryczałtu? Jednym z warunków rezygnacji ze zwolnienia jest dokonanie przez rolnika w poprzednim roku podatkowym dostawy produktów rolnych oraz świadczenia usług rolniczych o wartości przekraczającej 20 000 zł. Jeżeli więc rolnik osiągnie obroty ze sprzedaży o wartości powyżej 20 000 zł, to wskazane jest, aby zastanowił się nad przejściem na zasady ogólne rozliczania podatku VAT. Decyzja wyboru powinna zostać poprzedzona następującymi działaniami:

- 1) indywidualną analizą opłacalności zmiany zasad rozliczania,
- 2) spełnieniem wymogów formalnych rezygnacji ze zwolnienia,
- 3) zapoznaniem się z zasadami ewidencji i rozliczania z urzędem skarbowym.

Przykładowe obliczenia wskazują, iż z ekonomicznego punktu widzenia opłacalne dla rolnika jest zrezygnowanie z systemu ryczałtowego i przejście na zasady ogólne. Dla rolnika płatnika podatku VAT nadwyżka finansowa jest o około 10% większa i wynosi 27 728,16, zł podczas gdy u rolnika ryczałtowego wynosi 25 140,00 zł.

Czy jednak 10-procentowa różnica jest wystarczającym motywem do rezygnacji z ryczałtowego systemu rozliczania VAT? Liczba towarów i usług nabywanych przez rolnika na potrzeby działalności rolniczej jest obszerna. Są

---

² Jargiełło A.: *Zryczałtowany zwrot podatku VAT*. Hasło Ogrodnicze 03/2001.

Tabela 1
Skutki finansowe opodatkowania i zwolnienia z VAT

Rolnik ryczałtowy		Rolnik „vatowiec”	
Przychody ze sprzedaży 100 ton pszenicy			
wartość brutto (wraz ze zryczałtowanym zwrotem podatku VAT)	78 000,00	wartość netto	75 728,16
		podatek VAT 3%	2 271,84
		wartość brutto	78 000
Zakup środków ochrony roślin			
wartość netto	22 000,00	wartość netto	22 000
podatek VAT 7%	1 540,00	podatek VAT 7%	1 540
wartość brutto	23 540	wartość brutto	23 540
zakup nawozów			
wartość netto	16 000	wartość netto	16 000
podatek VAT 7%	1 120	podatek VAT 7%	1 120
wartość brutto	17 120	wartość brutto	17 120
zakup paliwa			
wartość netto	10 000	wartość netto	10 000
podatek VAT 22%	2 200	podatek VAT 22%	2 200
wartość brutto	12 200	wartość brutto	12 200
ZYSK ZE SPRZEDAŻY	25 140	ZYSK ZE SPRZEDAŻY	25 140,00
NADWYŻKA FINANSOWA	25 140	NADWYŻKA FINANSOWA	27 728,16

Zasady ryczałtowe		Zasady ogólne	
oszczędności podatkowe	2 271,84	podatek VAT należny	
utracone korzyści	4 860,00	podatek VAT naliczony	
straty finansowe z wyboru zwolnienia	2 588,16	korzyści finansowe z wyboru zasad ogólnych	

Źródło: Opracowanie własne.

to w szczególności zakupy: nawozów, nasion, paliwa, oleju, smarów, środków ochrony roślin, maszyn rolniczych, części do maszyn, materiałów służących do bieżących konserwacji i napraw, narzędzi, gazów technicznych, energii, materiałów biurowych, usług rolniczych, usług pozostałych: bankowych, weterynaryjnych, telekomunikacyjnych, komunalnych, utylizacyjnych, badania surowca.

Zakupy są opodatkowane podatkiem VAT, więc tylko rolnik płatnik VAT ma możliwość odliczenia podatku. Im większy udział zakupów opodatkowa-

nych podatkiem VAT, tym większe korzyści finansowe rezygnacji z zasad ryczałtowych.

Kolejnym czynnikiem, który powinien uwzględnić rolnik ryczałtowy analizując opłacalność rezygnacji ze zwolnienia są zakupy inwestycyjne. Maszyny rolnicze opodatkowane są podstawową stawką VAT. W analizowanym przykładzie zakup np. pługa o wartości netto 10 000,00 zł zwiększa kwotę zwrotu podatku z urzędu skarbowego z 2588,16 do 24588,16 zł (tab. 2).

Tabela 2

Skutki finansowe opodatkowania i zwolnienia z VAT z uwzględnieniem zakupów inwestycyjnych

Zasady ryczałtowe		Zasady ogólne
oszczędności podatkowe	2 271,84	VAT należny
utracone korzyści	26 860,00	VAT naliczony
straty finansowe z wyboru zwolnienia	24 588,16	korzyści finansowe z wyboru zasad ogólnych

Źródło: Opracowanie własne.

Innym czynnikiem przemawiającym za rezygnacją z systemu ryczałtowego jest możliwość skorzystania z dofinansowania z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Jeżeli rolnik planuje zakup pługa i ma możliwość skorzystania z dofinansowania w wysokości np. 50% inwestycji netto, to całkowity koszt zakupu dla rolnika „ryczałtowca” jest o 44% większy niż dla rolnika „vatowca”. Podatek VAT nie jest wliczany do kwoty dofinansowania z PROW, nie jest tzw. kosztem kwalifikowanym i rolnik ryczałtowy będzie musiał zapłacić cały podatek VAT. Zwiększy w ten sposób całkowity koszt zakupu maszyny. Sytuacja taka nie wystąpi u rolnika płatnika podatku VAT, otrzyma on bowiem zwrot całego podatku VAT zapłaconego przy zakupie maszyny (tab. 3).

Tabela 3

Skutki finansowe opodatkowania i zwolnienia z VAT z uwzględnieniem dofinansowania zakupów inwestycyjnych

	Zasady ryczałtowe	Zasady ogólne
wartość netto maszyny	10 000,00	10 000,00
podatek VAT 22%	2 200,00	2 200,00
wartość brutto	12 200,00	12 200,00
dofinansowanie (50%)	5 000,00	5 000,00
zwrot VAT	brak	2 200,00
całkowity koszt zakupu	7 200,00	5 000,00

Źródło: Opracowanie własne.

Przykłady liczbowe, pokazujące skutki finansowe zwolnienia i opodatkowania podatkiem VAT, przemawiają za opłacalnością rezygnacji z systemu ryczałtowego. Jeżeli rolnik takie rozwiązanie wybierze, to musi spełnić wymogi ustawowe rezygnacji z ryczałtu, tj.:

- 1) musi dokonać w poprzednim roku podatkowym dostawy produktów rolnych oraz świadczenia usług rolniczych o wartości przekraczającej 20 000 zł,
- 2) dokonać zgłoszenia rejestracyjnego w podatku VAT,
- 3) zaprowadzić ewidencję pozwalającą na określenie przedmiotu i podstawy opodatkowania, wysokości podatku należnego i naliczonego podlegającego odliczeniu oraz kwoty podatku podlegającej wpłacie do urzędu skarbowego lub zwrotowi z tego urzędu oraz innych danych niezbędnych do prawidłowego sporządzenia deklaracji podatkowej (art. 43 ust. 3 ustawy o VAT).

Rolnik rozliczający VAT na zasadach ogólnych musi prowadzić ewidencję zakupów VAT i ewidencję sprzedaży VAT. Na podstawie tych dwóch rejestrów sporządzana jest deklaracja podatkowa służąca rozliczeniu transakcji za dany okres rozliczeniowy. Nie ma ustawowych zasady dotyczących prowadzenia ewidencji VAT. Podatnik ma więc prawo do dowolnego ustalenia wzoru takiej ewidencji lub skorzystania z druków akcydensowych. Optymalną formą ewidencji VAT jest zastosowanie programów komputerowych, które na podstawie wprowadzonych zapisów w rejestrach zakupu i sprzedaży generują deklarację podatkową. System ewidencyjno-rozliczeniowy dla rolników, którzy zdecydują się uczestniczyć w systemie VAT, nie jest uciążliwy, a korzyści finansowe są ewidentne.

Należy wspomnieć, że przedsiębiorstwa prowadzące działalność pozarolniczą, będące płatnikami podatku VAT i rozliczające podatek dochodowy na zasadach ogólnych, prowadzą ewidencję VAT identycznie jak przedsiębiorstwa rolnicze. Ponadto prowadzą ewidencję przychodów i kosztów wymaganą dla obliczenia podatku dochodowego. Rolnik nie płaci podatku dochodowego, ale gdyby świadczył usługi swoim sprzętem rolniczym, to przychody z takiej działalności są opodatkowane podatkiem dochodowym i należy prowadzić ewidencję przychodów lub ewidencję przychodów i kosztów.

System ewidencyjno-rozliczeniowy podatku VAT dla rolników niemających wyboru uczestnictwa w systemie podatku VAT

Przymusowe opodatkowanie rolnika podatkiem VAT wynika z przepisów ustawy o rachunkowości (art. 2 pkt 1). Rolnik, zobowiązany na podstawie odrębnych przepisów do prowadzenia ksiąg rachunkowych, dokonuje dostaw produk-

tów rolnych lub świadczy usługi rolnicze, jednak z tytułu tej działalności obowiązkowo podlega opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług. Obowiązek stosowania przepisów ustawy o rachunkowości w przedsiębiorstwie rolniczym najczęściej jest powodowany:

- zmianą formy prawnej przedsiębiorstwa (np. z przedsiębiorstwa jednoosobowego na spółkę z o.o.) lub
- przekroczeniem za poprzedni rok przychodów netto ze sprzedaży produktów o równowartości w walucie polskiej 1 200 000 euro.

Stosowanie zasad pełnej rachunkowości pozwala na terminowe i prawidłowe sporządzanie zestawień, głównie w celu prezentowania przedsiębiorstwa na zewnątrz, m.in. w urzędach skarbowych³. Rolnik prowadzący księgi handlowe ma obowiązek prowadzenia ewidencji VAT. Skutki finansowe rozliczania podatku VAT są identyczne jak dla rolnika, który zrezygnował z ryczałtu. Podstawowa różnica dotyczy obowiązku prowadzenia ewidencji księgowej i sporządzania sprawozdania finansowego. Rolnik zobowiązany do prowadzenia ksiąg handlowych powinien dostosować urządzenia ewidencyjne, tj. konta księgowe, do właściwego księgowania rozrachunków z tytułu podatku VAT, które stanowią najważniejszą grupę rozrachunków z urzędami skarbowymi. Prawidłowo przygotowane konta księgowe pozwalają na prawidłowe sporządzenie deklaracji podatkowych⁴.

Nr konta	Nazwa
223	Rozrachunki z Urzędem Skarbowym z tytułu podatku VAT
224	VAT naliczony i rozliczenie
224-00	VAT naliczony 0% i rozliczenie
224-03	VAT naliczony 3% i rozliczenie
224-07	VAT naliczony 7% i rozliczenie
224-22	VAT naliczony 22% i rozliczenie
224-zw	VAT zwolniony
225	VAT należny i rozliczenie
225-03	VAT należny 3 % i rozliczenie
225-07	VAT należny 7 % i rozliczenie
225-22	VAT należny 22 % i rozliczenie

Zastosowane konta syntetyczne w przedsiębiorstwie rolnym nie różnią się od rozwiązań ewidencyjnych stosowanych w innych przedsiębiorstwach. Jedynie w ewidencji analitycznej widoczna jest specyfika produkcji rolniczej, bo wy-

³ Wyszowska Z.: *Rachunkowość w przedsiębiorstwach rolniczych*. Difin, Warszawa 2006, s. 53.

⁴ Goraj L., Mańko S., Sass R., Wyszowska Z.: *Rachunkowość rolnicza*. Difin Warszawa 2004, s. 147.

szczególony jest podatek VAT w wysokości 3%, na towary i usługi związane z rolnictwem.

W przypadku otrzymania faktury VAT dotyczącej zakupu i dokonania ewidencji operacji na koncie „VAT naliczony i jego rozliczenie” zapis jest jednocześnie wprowadzany do rejestru zakupu VAT i uwzględniony w deklaracji VAT-7.

W praktyce moment udokumentowania podatku VAT nie zawsze pokrywa się z realizacją transakcji, a dopiero wówczas można rozliczyć podatek VAT⁵. Może wystąpić sytuacja, gdy przedsiębiorca otrzymał fakturę VAT zakupu, ale nie otrzymał towaru. W myśl art. 86 ust. 12 ustawy o VAT – w przypadku otrzymania faktury przed nabyciem prawa do rozporządzania towarem jak właściciel prawo do obniżenia podatku powstaje z chwilą nabycia prawa do rozporządzania tym towarem. W takiej sytuacji w rejestrze zakupu VAT rejestruje się fakturę zakupu, ale do momentu otrzymania towaru należy wykazać wartości zerowe. Jeżeli przedsiębiorca stanie się właścicielem towaru, to dopiero wtedy do rejestru VAT wprowadza dane z faktury zakupu. Taki sposób zapisu w rejestrze zakupu uniemożliwi przeoczenie braku dokumentu przyjęcia towaru (PZ), szczególnie gdy jest duża liczba zakupów. Po uzupełnieniu danych w rejestrze zakupu w deklaracji VAT-7 pojawią się kwoty odliczenia. W przypadku braku PZ z danej faktury w rejestrze będą wykazane wartości zerowe i takie zostaną przeniesione do deklaracji VAT-7 za dany miesiąc. Deklaracja za dany miesiąc będzie sporządzona prawidłowo. Otrzymanie towaru w następnym miesiącu pozwoli uzupełnić wartości w fakturze zakupu i odliczyć VAT w deklaracji VAT-7. Według art. 86 ust. 11 ustawy o VAT, jeżeli podatnik nie dokonał obniżenia kwoty podatku należnego w odpowiednim terminie, to może obniżyć kwotę podatku należnego w deklaracji podatkowej za jeden z dwóch następnych okresów rozliczeniowych. Analizując rejestr zakupu, podatnik na bieżąco widzi, czy wszystkie faktury zostały rozliczone. Również analiza zapisów na koncie księgowym „VAT naliczony i jego rozliczenie” i pojawienie się salda wskazuje, że VAT nie został jeszcze w bieżącym miesiącu rozliczony. We wskazanych sytuacjach, gdy podatek VAT podlega odliczeniom w kolejnych miesiącach, szczegółowa ewidencja księgowa podatku jest niezbędna dla jego prawidłowego i terminowego rozliczenia. Jeżeli bowiem minął ustawowy termin odliczenia VAT, to dowodem PK należy przeksięgować kwotę VAT-u naliczonego w ciężar kosztów operacyjnych. W rejestrze zakupu należy wówczas uzupełnić fakturę VAT dotyczącą zakupu, jednak z znaczeniem, iż podatek VAT nie podlega odliczeniu. W sytuacjach gdy podmiot dokonuje zakupu towarów, w odniesieniu do których nie przysługuje odliczenie naliczonego podatku VAT wykazanego w otrzymanej fakturze (np. zakup paliwa do samochodu osobowego, VAT od usług noclegowych), to podatek VAT naliczony od takiego zakupu jest

---

⁵ Gmytrasiewicz M., Karmańska A.: *Rachunkowość finansowa*. Difin, Warszawa 2002, s. 414.

księgowany w ciężar kosztów operacyjnych. Dla czytelnego rozliczenia dokonuje się dwóch księgowania: faktury zakupu, na podstawie której rejestrowany jest podatek VAT, w rejestrze zakupu i następnie dowodem PK podatek wyksięgowany jest w ciężar kosztów z ewidencji księgowej.

Po zakończeniu miesiąca kwota podatku VAT naliczonego jest rozliczana, tj. podlega odliczeniu od podatku VAT należnego. W sytuacji gdy w danym miesiącu wystąpił zakup z podatkiem VAT niepodlegającym odliczeniu, to VAT ten nie będzie wykazany jako naliczony, wcześniej bowiem został przeksięgowany na konto „Podatki i opłaty”. Konto „VAT naliczony i jego rozliczenie” może wykazywać wyłącznie saldo debetowe, które oznacza podatek VAT naliczony, w stosunku do którego jednostce przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego, lecz w rozliczeniu za okres następny.

Na koncie syntetycznym „VAT należny i jego rozliczenie” ewidencjonuje się podatek VAT należny od sprzedaży własnej, czynności związanych ze sprzedażą oraz od importu usług. Każda operacja zaksięgowana na tym koncie musi być udokumentowana wystawionymi fakturami VAT lub fakturami korygującymi VAT przekazanymi kontrahentom. Ewidencja analityczna umożliwia prawidłowe sporządzenie deklaracji VAT-7. Dokonując zapisu na koncie „VAT należny i jego rozliczenie” zapisana kwota jest jednocześnie przenoszona do rejestru sprzedaży i ujmowana w deklaracji VAT-7 za dany miesiąc. Jeżeli podmiot dokonuje sprzedaży zwolnionej z podatku VAT – sprzedając np. maszyny rolnicze, dla których w momencie zakupu nie przysługiwało prawo do odliczenia podatku VAT, to wykazuje sprzedaż w ewidencji księgowej i jednocześnie w ewidencji sprzedaży VAT z zapisem w rejestrze VAT wartości zerowej podatku. Konto „VAT należny i jego rozliczenie” na koniec miesiąca nie wykazuje salda, ponieważ kwotę podatku należnego za dany miesiąc przeksięgowuje się na konto „Rozrachunki z Urzędem Skarbowym z tytułu podatku VAT”, służące końcowemu rozliczeniu z tytułu podatku VAT za dany miesiąc.

Jeżeli kwota podatku naliczonego w okresie rozliczeniowym jest wyższa od kwoty podatku należnego, podatnikowi zgodnie z art. 86 ust 1 ustawy o VAT przysługuje prawo do obniżenia podatku należnego w następnych okresach lub zwrot różnicy na rachunek bankowy. Zastosowanie stawek preferencyjnych przy rozliczaniu z urzędem skarbowym zapewnia przedsiębiorstwu zwrot podatku VAT. Jedynie w sytuacji, gdy jest duża sprzedaż, wynikająca np. z tytułu kontraktacji, może wystąpić zobowiązanie z tytułu podatku. Najlepszym rozwiązaniem jest prowadzenie ewidencji przy wykorzystaniu systemów finansowo-księgowych. Zapisy dokonywane w księgach handlowych rejestrowane są w ewidencji VAT i umożliwiają wygenerowanie deklaracji podatkowej. Porównanie danych z ewidencji księgowej z danymi z ewidencji VAT świadczy o prawidłowym rozliczeniu VAT za dany miesiąc.

Wnioski

Dokonując wyboru zwolnienia lub opodatkowania, należy brać pod uwagę korzyści ekonomiczne z zastosowania podatkowych praw wyboru. Z przeprowadzonych obliczeń jednoznacznie wynika, iż dla przedsiębiorstwa rolniczego opłacalna jest rezygnacja ze zwolnienia z podatku VAT. Dzięki preferencyjnej stawce na produkty rolne oraz dokonywanym zakupom inwestycyjnym w analizowanym przedsiębiorstwie podatek należny jest niższy od naliczonego i podatek VAT zwracany jest przez urząd skarbowy. Możliwość skorzystania z programów unijnych stanowią dodatkowy argument przemawiający za rezygnacją ze statusu rolnika ryczałtowego.

Analizując opłacalność zwolnienia czy też rezygnacji, rolnik musi liczyć się z określonymi konsekwencjami. Dotyczą one konieczności prowadzenia ewidencji, składania deklaracji oraz ryzyka sankcji z tytułu nieprawidłowości w rozliczaniu podatku VAT. W sytuacji gdy następuje zwrot podatku, przedsiębiorstwo musi liczyć się z kontrolą podatkową. Ewidencja VAT nie jest jednak czynnością skomplikowaną. Jedynie dla rolników prowadzących księgi handlowe zapisy ewidencyjne są pracochłonne. Rolnicy chcąc zwiększyć swoje dochody coraz częściej obok działalności rolniczej prowadzą działalność pozarolniczą. W tej sytuacji pojawiają się nowe kwestie dotyczące ewidencji i rozliczania podatku VAT.

Literatura

- GORAJ L., MAŃKO S., SASS R., WYSZKOWSKA Z.: *Rachunkowość rolnicza*. Difin, Warszawa 2004.
- GMYTRASIEWICZ M., KARMAŃSKA A.: *Rachunkowość finansowa*. Difin, Warszawa 2002.
- JARGIEŁŁO A.: *Zryczałtowany zwrot podatku VAT*. Hasło Ogrodnicze 03/2001.
- Pałka M.: *Zakładowy plan kont z komentarzem dla jednostek prowadzących działalność gospodarczą*, Wydanie X. Ekspert, Wrocław 2009.
- POSZWA R.: *Zarządzanie podatkami w małej firmie*, Vademecum Menedżera. C.H. Beck 2007.
- WYSZKOWSKA Z.: *Rachunkowość w przedsiębiorstwach rolniczych*. Difin, Warszawa 2006.
- Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. Nr 54, poz. 535 ze zm.).
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. Nr 121, poz. 591 ze zm.).
- Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych z późn. zm. (Dz.U. Nr 54, poz. 654 ze zm.).

The register, accounting and effects of the score-settling of farming enterprises on account of the value added tax

Abstract

Determining principles of the register and accounting for the value added tax is a purpose of the study and showing effects of the adopted solution with reference to the farming enterprise. The farmer has an opportunity of choice about the flat-rate scheme or broad principles of accounting for the VAT. Farmers don't have such a law obliged to the bookkeeping. Record duties are also involving determined choice.